

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Ankerkade 275
6222 NL Maastricht

Aan de leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Stand van zaken bedrijfsplan 2018
begraafplaats Tongerseweg
BEHANDELD DOOR
Ans Schoenmakers

DATUM
30 mei 2024
Verz. 30 mei 2024
TELEFOONNUMMER
06-27850482

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2024.01850

E-MAILADRES
ans.schoenmakers@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Maart 2018 heeft u het vernieuwde bedrijfsplan begraafplaats Tongerseweg vastgesteld.

Aanleiding voor het opstellen van dit bedrijfsplan was het negatief resultaat op de begroting voor de begraafplaats. De oorzaak hiervoor lag in een aantal zaken, zoals de forse terugloop van het aantal ter aardestellingen en toenemende uitvaarten via crematie, de beschermde status van rijksmonument van een gedeelte van de begraafplaats, en ook het meer diverse worden van de wensen op de uitvaartmarkt. Dit vroeg om een andere aanpak.

Verder werd geconstateerd dat er sprake was van achterstallig onderhoud.

Een deel van de geconstateerde zaken zijn inmiddels aangepakt en verbeterd. Middels deze RIB willen we u laten weten waar we nu staan en hoe we verder gaan.

Doel van het bedrijfsplan

Het doel van het bedrijfsplan is de bestaande traditionele begraafplaats om te vormen naar een multifunctioneel rouw en gedenkpark. Om deze doelstelling te kunnen realiseren zijn de volgende maatregelen voorgesteld:

1. *Omvormen en vervangen*
 - Wegwerken van achterstallig onderhoud (paden, meubilair en groenvoorzieningen).
 - Omvormen van onderhoudsintensief groen.
2. *Uitbreiden van het areaal en tegelijk - deels - opheffen van reguliere graven.*
 - Het behouden van het monumentaal gedeelte.
 - Het gefaseerd verkleinen van het areaal voor reguliere graven.

DATUM
30 mei 2024

3. *Vergroten van het productenaanbod:*

- Uitbreiden van as bestemmingen;
- Aanleg van een herdenkingsbos.
- Uitbreiden van Islamitisch begraafplaats.
- Opwaarderen van de kinderbegraafplaats.
- Cultuurbeleving (evenementen, routes, kunst).
- Gedeeltelijk omvormen naar meer natuurlijke vormen van begraven

In de Raadsinformatiebrief van 10 januari 2022 heeft u kunnen lezen dat vervolgens een investeringsplan met een budget van € 900.000,- is opgesteld. Het investeringsplan omvat een actieplan bestaande uit een aantal onderdelen, waarvan de belangrijkste zijn:

- Uitbreiding van de huidige begraafplaats met een herdenkingsbos voor herdenkingsbomen en diverse moderne asbestemmingen;
- Het in samenwerking met een private partij aanbieden van een modern gedenkmunument voor asbestemmingen met een digitale herinneringswereld (de Memorial Cube*)
- Het omvormen van een bestaand gedeelte naar een meer natuurlijke omgeving voor natuurlijk begraven;
- Het verbeteren van de bestaande paden van in met name het monumentale gedeelte van de huidige begraafplaats.

Wat hebben we gedaan?

Het actieplan heeft geleid tot het realiseren van de volgende zaken:

- De begraafplaats is uitgebreid met een herdenkingsbos voor aanplant van herdenkingsbomen waar men de as van maximaal 3 overledenen kan bijzetten dicht bij de boom.
- Er is een nieuw gedeelte voor Islamitische begravingen gerealiseerd. Hierbij is begraven voor onbepaalde tijd (eeuwigdurend) mogelijk gemaakt, en in de nieuwe tarievenverordening vastgesteld.
- Voor as-bestemming is een extra strooiveld gerealiseerd. Nabestaanden geven echter vaker de voorkeur aan het bestaande strooiveld gelegen in het monumentale gedeelte van de begraafplaats. Het tweede strooiveld is wellicht niet nodig en kan een andere bestemming krijgen;
- De vernieuwing van de afrastering en het planten van taxushagen aan beide zijden van de ingang Javastraat en Planetenhof is afgerond. Dit geldt eveneens voor de verbreding van de parkeerstroken nabij de ingang Javastraat;
- Het plan was het noordelijk gedeelte van de begraafplaats geschikt te maken voor het natuurlijk begraven. Daarvoor zijn de graven waarvan de grafrechten zijn verstreken,

DATUM
30 mei 2024

gesaneerd. Inmiddels is dit met circa 1000 graven gebeurd, maar nog steeds liggen er een flink aantal traditionele graven met een grafsteen, waarvan de grafrechten nog ruime tijd gelden. Ook is er nog steeds de mogelijkheid tot verlenging van het grafrecht en het bijzetten van recent overledenen. Het traditioneel begraven laat zich niet combineren met het natuurlijk begraven, daarom wordt onderzocht of de locatie voor het natuurlijk begraven kan worden verschoven naar de Noordwest kant van de begraafplaats.

- Twee hoofdpaden van de begraafplaats zijn geasfalteerd.
- De bewegwijzering en informatievoorziening voor bezoekers is gerealiseerd.
- Er heeft areaal uitbreiding plaatsgevonden door het gebied rondom de Trichterbaan bij de begraafplaats te trekken. De lay-out van het terrein is aangepast door het weghalen van de bestaande haag en te vervangen door een hekwerk aan de Planetenhof, incl taxushaag. Aan de Javastraat zijn de bestaande bomen aan de buitenkant van het hek gerooid en zijn nieuwe bomen geplaatst.
- Er zijn 3 op het leidingnet aangesloten extra watertappunten gerealiseerd.
- De Memorial Cube is geplaatst.
- De website heeft een nieuwe lay-out gekregen conform de huisstijl van de gemeente Maastricht: www.begraafplaatstongerseweg.nl.

Met de uitwerking van bovenstaande punten is het actieplan opgeleverd en afgerekend.

Waar zijn we nu mee bezig?

Natuurlijker begraven

Zoals hierboven vermeldt onderzoeken we of het natuurlijker begraven elders in het park kan worden gerealiseerd. In samenhang daarmee wordt bijvoorbeeld gekeken naar de mogelijkheid het herdenkingsbos meerdere functies te geven. In het herdenkingsbos kunnen mensen een boom adopteren. Omdat de gekozen bomen in volwassen staat veel ruimte nodig hebben staan ze ver uit elkaar. De ruimte ertussen zou kunnen worden gebruikt voor andere initiatieven zoals bijvoorbeeld natuurlijk begraven of het bijzetten van as. Welke mogelijkheden er zijn en hoe die gerealiseerd zouden kunnen worden, wordt verder onderzocht.

Beheerplan en bedrijfsplan

We zijn bezig met het opstellen van een beheerplan en een evaluatie van het bedrijfsplan 2018. Het beheerplan wordt aan het college voorgelegd en de evaluatie van het bedrijfsplan 2018 aan de Raad.

In de evaluatie van het bedrijfsplan onderzoeken we in hoeverre de maatregelen die zijn getroffen hebben geleid tot de gewenste resultaten, maar wordt ook gekeken naar de toekomst: hoe nu verder? Een vraag die daarbij wordt onderzocht is in hoeverre het aanbod op het rouw en gedenkpark volledig is of nog kan worden verbeterd?

Zo wordt gekeken naar mogelijkheden aan te haken bij landelijke herdenkingsdagen zoals bijvoorbeeld Wereld aids dag, Internationale Herdenkingsdag van de Slachtoffers van de Holocaust, en de Nationale Dodenherdenking.

DATUM
30 mei 2024

Onderzoek naar creëren ontmoetingsruimte

Het realiseren van een ontmoetingsruimte speelt op een begraafplaats zoals het Rouw- en Gedenkpark aan de Tongerseweg een belangrijke rol. Op begraafplaatsen blijven overledenen immers een onderdeel van de samenleving, en daarmee verbonden aan de levenden. De sociale verbinding blijft, dit is troostvol en belangrijk voor de cohesie in een gemeenschap. Het realiseren van een ontmoetingsruimte creëert een plek waar dit mogelijk is. In het bedrijfsplan 2018 werd dit punt al aan de orde gesteld, en ook in de RIB 2018 werd opgemerkt dat bij het omvormen van de begraafplaats naar een multifunctioneel rouw- en gedenkpark ook het accommoderen van passende culturele activiteiten en evenementen, hoort. Onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn.

Burgerparticipatie

In februari 2023 heeft de gemeenteraad het participatiekader en de participatieverordening vastgesteld. Het kader beschrijft de vormen van participatie, de manier waarop het georganiseerd wordt en de rollen en verwachtingen bij participatieprocessen. Onderzocht wordt wat burgerparticipatie voor de begraafplaats kan betekenen.

Communicatieplan

Verder willen we aandacht besteden aan het opstellen van een communicatieplan. Ook begraafplaatsen hebben te maken met veranderend consumentengedrag en veranderende behoefte bij een uitvaart. Burgers wensen te kiezen uit alternatieven, willen betrokken zijn bij de uitvaart en maken steeds meer weloverwogen keuzes.

In het communicatieplan geven we aan op welk moment, naar wie, we wat, gaan communiceren en wat het doel en boodschap is van deze actie. Op deze wijze kunnen we de mogelijkheden die het rouw en gedenkpark voor de burgers biedt, gericht naar de juiste doelgroep nog beter onder de aandacht brengen.

Tenslotte willen we u nog laten weten dat de stichting Tongersehof een aantal banken heeft gedoneerd.

Hoogachtend,

John Aarts,
Wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Duurzaamheid en Hospitality

(*) De Memorial Cube is een kubus van 4x4 meter grondoppervlak en 5 meter hoog. In deze kubus is plaats voor ca 3000 asbollen. Deze metalen asbollen hebben een doorsnede van ongeveer 20 cm en kunnen via een lade aan één zijde in de kubus gebracht worden. Een geautomatiseerde installatie neemt de asbol uit de lade en plaatst deze op een bepaalde plek, in de Cube. Via een QR code kan het levensverhaal van de overledene in tekst en foto's ontsloten worden. De plaatsing op de Begraafplaats Tongerseweg is de eerste in Europa.